

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci **žalobce: J. H.**, zast. JUDr. Petrem Oehmem, Ph.D., advokátem se sídlem Plzeňská 232/4, Praha 5, **proti žalovanému: Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 29. 10. 2009, č. j. 13884/09-1100-102079, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2013 (správně však ze dne 21. 1. 2014), č. j. 6 Af 4/2010 – 63,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2013, č. j. 6 Af 4/2010 – 63, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla dle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuta jeho elektronicky podaná žaloba ze dne 18. 1. 2010.

I. Vymezení věci

[2] Předmětem sporu je otázka včasnosti žaloby, podané soudu zástupkyní stěžovatele, daňovou poradkyní. Městský soud konstatoval, že podání doručené městskému soudu elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem poslední den zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby, postrádalo základní náležitosti žaloby vymezené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. Z jeho obsahu není zřejmé proti jakému rozhodnutí směřuje a nejsou zde vymezeny žádné žalobní body. K blanketnímu podání byla připojena dohoda o plné moci ze dne 17. 5. 2005, svědečné prohlášení České televize ze dne 10. 1. 2006 a písemnost podepsaná vedoucím produkce České televize ze dne 16. 2. 2007. Doplnění žaloby resp. žaloba se všemi náležitostmi byla soudu podána až po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby.

[3] Časovou posloupnost jednotlivých podání potvrdila daňová poradkyně při ústním jednání před městským soudem. Uvedla, že dne 18. 1. 2010 se jí nepodařilo elektronicky odeslat celý text žaloby, měla za to, že žaloba může být podána pouze elektronicky, a proto ji nezasílala poštou. Po výzvě soudu však žalobu dne 2. 2. 2010 řádně doplnila, a domnívá se, že je podána důvodně.

[4] Pro postup soudu podle dílu prvního hlavy druhé části třetí s. ř. s. (§ 65 odst. 1 a násl. s. ř. s.) bez doplnění žaloby ve smyslu ustanovení § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. nebyly v posuzované věci splněny podmínky řízení, a proto nebylo možno o věci jednat.

[5] Otázkou splnění podmínek řízení v případě podání žaloby v poslední den lhůty bez udání žalobních bodů se zabýval Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 18. 2. 2010, č. j. 2 As 71/2009 – 78 (veškerá zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), a dospěl k závěru, že v důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Zákon stanoví, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod (§ 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to jediné ve lhůtě pro podání žaloby. Po marném uplynutí lhůty k podání žaloby se absentující žalobní body stávají neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 – 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS). Soud není povinen v těchto případech vždy vyzývat žalobce k odstranění takové vady žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť – takto široce pojímaná – povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován.

[6] S ohledem na to, že odstraňovat vady žaloby v projednávané věci nebylo pro uplynutí lhůty uvedené v § 72 odst. 1 s. ř. s. možné, jedná se současně o neodstranitelný nedostatek podání. Na uvedeném závěru nemohou nic změnit ani výzvy soudu k odstranění vad žaloby ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť k dodatečně uplatněným argumentům by soud již nemohl přihlížet, a to pro marné uplynutí zákonné lhůty stanovené pro rozšíření žaloby dle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[7] Stěžovatel napadá usnesení městského soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nezákonost napadeného usnesení spatřuje v nesprávném posouzení podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvádí, že dne 18. 1. 2010 byla elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem přes webovou aplikaci ePodatelna Ministerstva spravedlnosti podána prostřednictvím daňové poradkyně žaloba, která směřovala proti rozhodnutí Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu ze dne 29. 10. 2009, č. j. 13884/09-1100-102079. Ověření tohoto podání dokládá stěžovatel náhledem podání sestaveným dne 18. 1. 2010 ve 22:11 hod.

pokračování

[8] Doručení žaloby soudu dne 18. 1. 2010, v 22:26:02, včetně 2 příloh, bylo soudem potvrzeno dokladem o doručení podání s běžným číslem 336/2010 ze dne 18. 1. 2010. Připojený uznávaný elektronický podpis a jeho certifikát byl také vyhodnocen jako platný.

[9] Stěžovatel podrobně rekapituluje procesní úkony městského soudu, kterým bylo ze strany stěžovatele vždy vyhověno, jakož i průběh ústního jednání. Městský soud nejprve stěžovatele (prostřednictvím daňové poradkyně) vyzval k předložení dvou písemných vyhotovení žaloby a kopie napadeného rozhodnutí. Této výzvě, doručené dne 1. 3. 2010, bylo obratem vyhověno, a to osobním podáním na podatelně městského soudu, pracoviště Hybernská, dne 3. 3. 2010. Po cca sedmi měsících (14. 10. 2010) byl stěžovatel opětovně vyzván k doplnění žaloby resp. k odstranění jejích vad. I na tuto výzvu bylo obratem reagováno, a to elektronickou formou. Při ústním jednání ve věci, nařízeném cca po 3 a půl letech od opakujících se výzev k odstranění vad žaloby, byla žaloba jako blanketní podání soudem odmítnuta.

[10] O blanketní podání se však nejednalo. Daňová poradkyně při ústním jednání sice soudu sdělila, že se ji nepodařilo odeslat celý text žaloby, avšak tento text se netýkal žaloby v projednávané věci, ale jiné žaloby, kterou tentýž den daňová poradkyně odesílala, a u jednání soudu se o tom zmínila. Současně však uvedla, že žalobu v projednávané věci odeslala včas a řádně tj. úplnou. Výše uvedené vyplývá z potvrzení o doručení žaloby a z potvrzení o ověření elektronického podpisu, jakož i z „Náhledu podání“. Z protokolu o ústním jednání nevyplývá, že by daňová poradkyně soudu potvrdila zaslání blanketního podání elektronickou formou, jak se nesprávně uvádí v odůvodnění napadeného usnesení.

[11] Stěžovatel tvrdí, že žaloba obsahovala veškeré zákonné náležitosti ve smyslu § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s. a § 71 odst. 1 s. ř. s. Žaloba byla podána řádně a včas a nebyly tak splněny podmínky pro její odmítnutí. Z podání založeného v soudním spisu, doručeném soudu na pracoviště Hybernská dne 18. 1. 2010, je při vizuálním pohledu zcela zřejmé, že na toto pracoviště byla zřejmě z důvodu technické chyby doručena jen část žaloby. Stěžovatel má za prokázané, že v době podání žaloby docházela veškerá podání z webového rozhraní Ministerstva spravedlnosti do elektronické ePodatelný městského soudu, pracoviště Spálená, a ta byla následně ručně prostřednictvím emailu přeposílána na jednotlivá soudní pracoviště. Případné technické chyby nemohou jít k tíži stěžovatele.

[12] Navrhuje napadené usnesení zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že žaloba byla odvolacímu orgánu doručena k vyjádření až po jejím doplnění. K předmětu sporu se tak žalovaný nemůže vyjádřit, neboť nemá technické prostředky, které by prověření učiněného podání umožňovaly. S tvrzením stěžovatele ohledně výpovědi daňové poradkyně při ústním jednání před městským soudem se však neztotožňuje. Daňová poradkyně v postavení zástupkyně stěžovatele jasně uvedla, že se jí nepodařilo elektronicky odeslat celý text žaloby, jak je ostatně uvedeno i v napadeném usnesení, a uznala tak, že žaloba nebyla v zákonem stanovené lhůtě doručena se všemi náležitostmi. Pro případ, že by tomu tak skutečně bylo, navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je ve smyslu ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. řádně zastoupen advokátem. Zdejší soud poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[15] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v případě, kdy je kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí návrhu (nebo o zastavení řízení), lze kasační stížnost podat pouze z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS: *„Je-li kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.“*

[16] Podle § 37 odst. 3 věty první s. ř. s. musí být z každého podání zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Jedná-li se o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, pak musí v souladu s § 71 odst. 1 s. ř. s. kromě těchto obecných náležitostí obsahovat také označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci; označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy; označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá; žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné; jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a konečně návrh výroku rozsudku. V případě, že určité podání neobsahuje některou ze zákonem stanovených náležitostí, předseda senátu ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzve žalobce k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu.

[17] Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že neexistuje zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění těchto vad, neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je řízení o žalobě koncipováno (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný též pod č. 113/2004 Sb. NSS).

[18] Pro posouzení projednávané věci však Nejvyšší správní soud zároveň považuje za rozhodné, že § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s. stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy v souladu s konstantní judikaturou i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo, nikoliv však na odstranění jiných vad žaloby. Jiné vady žaloby jsou odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo k odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu.

pokračování

[19] Vykazuje-li tedy žaloba jiné vady než absenci žalobních bodů či vymezení rozsahu napadení správního rozhodnutí, je soud povinen postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a usnesením vyzvat podatele k opravě nebo k odstranění vad podání tak, aby mohlo být věcně projednáno. Pouze v případě, že podání není ve stanovené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat, odmítne soud usnesením řízení o takovém podání, zároveň musí být podatel o tomto následku ve výzvě poučen.

[20] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s námitkami stěžovatele, dle kterých bylo dne 18. 1. 2010 soudu zasláno podání se všemi zákonem stanovenými náležitostmi. Takové námitky zjevně neodpovídají ani spisovému materiálu ani tvrzení daňové poradkyně uplatněnému při ústním jednání soudu. Snaha stěžovatele resp. jeho zástupce pro kasační řízení „převyprávět“ tvrzení tehdejší zástupkyně nemůže být úspěšná. O průběhu ústního jednání byl pořízen diktafonový záznam, který byl následně přepsán do písemné podoby a je založen na č. l. 38 soudního spisu. Z obsahu tohoto přepisu nelze kasační tvrzení o tom, že daňová poradkyně uvedla, že dne 18. 1. 2010 byla soudu zaslána žaloba se všemi zákonnými náležitostmi, ani vzdáleně dovodit.

[21] Obdobně je třeba odmítnout argumentaci, dle které úplnost původního podání prokazují „Náhled podání“ a potvrzení o doručení zprávy či o platnosti elektronického podpisu. Náhled podání žádným způsobem neproказuje, co konkrétně bylo dne 18. 1. 2010 soudu doručeno, navíc mohl být tento náhled zcela účelově vytvořen zpětně. Ze stěžovatelem uváděných potvrzení, vygenerovaných elektronickou podatelnou soudu také nelze ověřit, zda podání doručené soudu dne 18. 1. 2010 obsahovalo či neobsahovalo zákonem stanovené náležitosti.

[22] Ztotožnit se však lze s námitkou, dle které při odesílání žaloby zjevně došlo k technické chybě a podání ze dne 18. 1. 2010 tak nelze bez dalšího označit za blanketní žalobu. Jak stěžovatel správně uvádí, je již při vizuálním pohledu zcela zjevné, že městskému soudu (pracoviště Hybernská) byla doručena pouze část žaloby. Městský soud tak neměl dostatek podkladů pro učinění závěru, že podání stěžovatele postrádá žalobní body, které již nebylo možno pro uplynutí dvouměsíční lhůty žádným způsobem doplnit. Z obsahu podání, doručeného dne 18. 1. 2010 (založeného na č. listu 12 a 14 soudního spisu), bylo zcela zřejmé, že soudu byla elektronicky doručena pouze první strana žaloby, nikoli celé co do obsahu úplné podání. Podání, doručené soudu v zjevně neúplné podobě, tak vykazovalo vadu, k jejímuž odstranění měl městský soud stěžovatele vyzvat podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť pouze po odstranění této vady mohl být učiněn závěr o obsahu žaloby včetně toho, zda se jedná o blanketní žalobu.

[23] Pokud by stěžovatel na výzvu soudu žádným způsobem nereagoval, bylo by na místě žalobu bez dalšího odmítnout. Obdobně by soud postupoval v případě, že by stěžovatel sice na výzvu soudu reagoval, avšak i po doručení úplného podání by soud zjistil, že žalobní body v žalobě skutečně absentují. Procesní strategie, včetně toho, zda účastník podá žalobu až na sklonku zákonem stanovené lhůty, kdy tak může učinit, totiž nutně souvisí s jeho procesní odpovědností a musí nést případné důsledky, které z jeho vlastního načasování takových kroků plynou. Tak tomu však v posuzované věci zjevně nebylo.

[24] V první výzvě ze dne 17. 2. 2010, doručené dne 1. 3. 2010, vyzval městský soud stěžovatele mj. k předložení žaloby ve dvojím vyhotovení, s tím, že mu byla dne 19. 1. 2010 doručena pouze dohoda o plné moci a svědečné prohlášení. Tato výzva neodpovídá skutkovému stavu, neboť je minimálně prokázáno, že 18. 1. 2010 byla městskému soudu pracoviště Hybernská doručena mj. i první strana žaloby.

[25] Výzvě stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně vyhověl obratem. Z obsahu kompletní žaloby, doručené osobně dne 3. 3. 2010 ve dvojím vyhotovení na podatelnu městského soudu, pracoviště Hybernská, je zřejmé, že první strana žaloby se co do obsahu i formy zcela shoduje s první stranou žaloby, zaslané soudu dne 18. 1. 2010 elektronicky. Je tedy nepochybné, že podání zaslané příslušnému soudnímu pracovišti dne 18. 1. 2010 nebylo úplným podáním resp. blanketní žalobou, kterou hodlal zástupce stěžovatele následně doplňovat. Městský soud měl již k 3. 3. 2011 dostatek podkladů k posouzení, zda podání doručené soudu dne 18. 1. 2010 bylo či nebylo blanketní žalobou. Je proto jen obtížně pochopitelné, proč byl stěžovatel po více jak 6 měsících od obdržení kompletní žaloby opětovně soudem usnesením ze dne 23. 9. 2010 vyzván k odstranění vad podání dle § 37 odst. 5 s. ř. s., a to včetně doplnění žalobních bodů ve smyslu § 71 s. ř. s., a proč bylo ústní jednání, jehož jediným účelem bylo posouzení zákonných náležitostí žaloby, nařízeno až za dalších 3 a půl roku (21. 1. 2014). Ostatně případné doplnění žalobních bodů či ústní jednání v případě, že by se skutečně původně o blanketní žalobu jednalo, nemohlo na odmítnutí žaloby nic změnit.

[26] Žaloba ve správním soudnictví představuje procesní úkon, jímž se žalobce obrací na soud a žádá jej, aby jeho veřejnému subjektivnímu právu, které bylo ohroženo či porušeno, poskytl spravedlivou ochranu. Jestliže tedy soudní řád správní požaduje, aby žaloba splňovala určité náležitosti, činí tak proto, aby žaloba mohla být podkladem právě pro poskytování spravedlivé ochrany veřejným subjektivním právům v rámci soudního řízení, nikoli proto, aby její náležitosti, resp. jejich nedostatek byl bez dalšího formalistickým důvodem pro odmítnutí žaloby.

[27] Nejvyšší správní soud shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro odmítnutí podání podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Proto kasační stížností napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku. V novém rozhodnutí rozhodne městský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. května 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu